

Poradnik maturzysty

Część 1.

Temat: Jak napisać idealną pracę maturalną?

1. Zanim rozpocznieś pisanie:

- przeanalizuj temat i fragmenty tekstu,
- zwróć uwagę czy masz odwołać się do fragmentu utworu, do całości, do jednego lub więcej tekstów literackich czy innych tekstów kultury

WAŻNE!!! TEKST KULTURY TO NIE TYLKO POWIEŚĆ, DRAMAT LUB WIERSZ, ALE TEŻ PIOSENKA, FILM, REKLAMA, OBRAZ, RZEŻBA, ZABYTEK ARCHITEKTONICZNY, MURAL ITP.

Ważna jest też jakość tekstów, które się przywołuje (wyżej oceniane są tradycyjne, należące do kultury wysokiej np. o miłości – lepiej pisać na podstawie „Dziadów” A. Mickiewicza, „Lalki” B. Prusa czy „Dumy i uprzedzenie” J. Austen niż „Zanim się pojawiłeś” J. Moyes czy „Pamiętnika” J. Sparksa),

- w przypadku kilku utworów ważny jest kontekst: historycznoliteracki (epoka, w której powstał utwór i obowiązujące w niej konwencje), biograficzny (fakty z życia pisarza), historyczny (wydarzenia epoki, osoby będące pierwowzorami bohaterów), filozoficzny (związki „Dżumy” z egzystencjalizmem czy pieśni Kochanowskiego ze stoicyzmem i epikureizmem), teoretycznoliteracki (wymogi gatunkowe utworu)

WAŻNE!!! JEŚLI NIE POGŁĘBISZ SWOJEJ PRACY O KONTEKSTY BĘDZIE ONA WĄSKA I OGRANICZONA I NIE ZOSTANIE WYSOKO OCENIONA.

2. Konstrukcja pracy:

- każda praca musi być trójdzielna (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) i każda część powinna zaczynać się akapitem (rozwinięcie może składać się z kilku akapitów by wydzielić kolejne argumenty),
- w tekście argumentacyjnym np. rozprawce, musi pojawić się teza czyli zdanie twierdzące, które powinno zostać umieszczone na początku, ewentualnie na końcu (np. jeśli praca zaczyna się od pytań), ale teza musi się pojawić (musi zawierać sprecyzowane stanowisko autora i nie może być pytaniem),
- pisać esej lub rozprawkę (tekst teoretycznoliteracki lub historycznoliteracki – poziom rozszerzony) łatwiej zgodzić się z badaczem (znaleźć argumenty i przykłady potwierdzające jego tezę) niż polemizować z kimś, kto jest ekspertem i przewyższa wiedzą na dany temat,
- zakończenie nie może być powieleniem wstępu, powinno być wzmocnieniem lub jego wzbogaceniem o nowe elementy, nie może być napisane tymi samymi słowami,
- wstęp i zakończenie powinny być krótkie – najlepiej jedno lub kilku zdaniowe, zasadniczą część pracy powinno stanowić rozwinięcie,
- spójność pracy – poszczególne części powinny się ze sobą łączyć, a argumenty płynnie przechodzić jeden w drugi, pomocne są w tym sformułowania: „Takie zdanie ma również bohater powieści...”, „Moją opinię potwierdza...”, „Ten pogląd dobrze ilustruje przykład z lektury...”, „Inaczej twierdzi...”, „Zilustruję swój pogląd przykładem z ...”

3. Język i styl:

- należy posługiwać się oficjalną polszczyzną, a nie językiem potocznym (nie używa się sloganu młodzieżowego, regionalizmów, zdrobnień np. nie miał „kasy”, nie miał „pieniążków”, „spojlerować”, „walnąć”, „upierdliwy”, mama zamiast matka,
- dobrze jest wykazać się znajomością terminologii historycznoliterackiej (odnoszącą się do historii literatury np. epoki literackie: antyk, romantyzm, Młoda Polska itp.) i teoretycznoliterackiej (adaptacja, epizodyczna postać, chronologia, dygresja, ekranizacja, eklektyzm, epilog, fabuła, hierarchizacja, heroizm, humanizm, idylla, imitacja, introspekcja, intryga, ironia, katastrofizm, kompendium, komunikować, kontekst, mesjanizm, medytacja, metafora, metamorfoza, mistyfikacja, oksymoron, oniryczność, orientalizm, paradoks, parafraza, paralelizm, patos, personifikacja, retrospekcja, szekspiryzm, tragizm, wallenrodyzm, turpizm,),
- nie należy używać wyrazów, których znaczenia się nie rozumie
- nie należy stosować wielokrotnie złożonych zdań, by się w nich nie pogubić i zachować sens wypowiedzi
- spójności językowej musi towarzyszyć spójność myślowa – argumenty powinny odnosić się do tezy i uzasadniać ją, a zakończenie nie może przeczyć tezie.

Opracowała: Małgorzata Grynienko na podstawie artykułów Doroty Nosowskiej w miesięczniku „Cogito”